

Aktieselskaber og anpartsselskaber

3. udgave, 1. oplag

© 1996 Jurist- og Økonomforbundets Forlag

Alle rettigheder forbeholdes.

Mekanisk, fotografisk eller anden gengivelse eller
mangfoldiggørelse af denne bog eller dele heraf er
uden forlagets skriftlige samtykke ikke tilladt
ifølge gældende dansk lov om ophavsret.

Tryk: Gentofte Tryk

Indbinding: Damm's Bogbinderi, Randers

Printed in Denmark 1996

ISBN 87-574-5007-2

Forord

De mange nye love om selskaber, årsregnskaber og værdipapirer har gjort en ny udgave af Aktieselskaber & Anpartsselskaber nødvendig. Fremstillingen er ud over den nødvendige ajourføring tillige undergivet en kritisk revision.

Adjunkt Søren Friis Hansen har læst manuskriptet og har sammen med Ph.D.-stipendiat Jens Valdemar Krenchel læst korrektur og udarbejdet registre. Gerda Ørveile har med omhu og flid bragt manuskriptet i læselig stand. Alle der har hjulpet, bringer jeg min bedste tak.

København i juni 1996

Bernhard Gomard

Indholdsfortegnelse

Kap. 1.	Lovgivningen om aktieselskaber og anpartsselskaber	
	Historie og oversigt	17
	1. Aktieselskabets karakteristika	17
	2. Den retlige regulering af aktieselskaber: fra Fimalov til Aktieselskabslov	18
	3. Lov om erhvervsdrivende virksomheder. Foreningsregisteret. Fondslovene af 1984	20
	3.1. Virksomheder med begrænset ansvar	20
	3.2. Ideelle foreninger m.m.	21
	3.3. Fonde	22
	4. Selskabsretlig aftalefrihed eller typetvang	22
	5. Aktieselskabslovene af 1917 og 1930	23
	6. Forarbejderne til Aktieselskabsloven af 1973 Betænkningerne om aktieselskabslovgivning af 1964 og 1969	24
	7. Harmonisering af selskabsretten i EU	25
	8. Børselskaber	32
	9. Anpartsselskaber	36
	10. Hovedpunkter i lovene om aktieselskaber og anpartsselskaber	42
	11. Beskatning	46
	12. Selskabslovenes ikrafttræden	47
Kap. 2.	Anvendelsen af aktie- og anpartsselskabsformen	49
Kap. 3.	Anvendelsesområdet for Aktieselskabsloven og Anpartsselskabsloven	54
	1. Typetvang eller aftalefrihed i selskabsretten	54
	2. Begreberne aktieselskab og anpartsselskab	57
	2.1. Almindelig karakteristik	57
	2.2. Hovedmomenterne i karakteristikken af selskaber med begrænset ansvar	59
	2.2.1. Hæftelsen	59

2.2.2. Fast indskudskapital	61
2.2.3. Erhvervsdrivende virksomhed	61
2.2.4. Andelsselskaber	63
3. Anmeldelsen til registrering	65
Kap. 4. Koncerner	68
1. Koncernselskaber: selvstændighed og afhængighed	68
1.1. Enhed i organisatorisk, økonomisk og retlig forstand	68
1.2. Fælles ledelse og selskabspolitik	74
1.3. Minoritetsaktionærer og anpartshavere	77
1.4. Kreditorernes stilling	78
1.4.1. Hovedreglen: særhæftelse	78
1.4.2. Kaution, aftalt modregning og støtteerklæringer	79
1.4.3. Undtagelser: Samhæftelse, omstødelse, ansvar	81
(1) Sammenblanding af formuer	82
(2) Proforma og omgåelse	82
(3) Omstødelse	83
(4) Ansvar	85
(5) En selvstændig grundsætning om hæftelsesgennembrud?	87
2. Koncernbegrebet i selskabs- og regnskabslovgivningen	90
Kap. 5. Stiftelse af aktie- og anpartsselskaber	96
1. Tilvejebringelse af aktie- eller anpartskapital. Hovedlinier i reglerne	96
2. Stiftere, stiftelsesdokument, konstituerende generalforsamling og vedtægter	98
2.1. Stiftelsesdokument og konstituerende generalforsamling	98
2.2. Stiftterne	101
2.3. Vedtægter	102
3. Tegning af aktier og anparter	103
4. Tegningskurs. Vurderingen af apportejendom	106
5. Stifterfordele	109
6. Stiftelsesomkostninger	110

7. Udpegning af selskabets første ledelse	110
8. Registrering af selskabet	111
9. Selskabets virksomhed før registreringen	111
10. Skuffeselskaber. Efterfølgende stiftelse	117
10.1. Skuffeselskaber	117
10.2. Efterfølgende stiftelse	118
Kap. 6. Forhøjelse af aktiekapitalen eller anparts- kapitalen	119
1. Selskabskapitalen ved stiftelsen og ved kapitalforhøjelser	119
2. Beslutningen om kapitalforhøjelse	119
3. Tegningskursen	124
4. Aktionærernes fortegningsret	125
5. Kapitalforhøjelse ved konvertering	131
6. Kapitalforhøjelse ved fondsemission	134
7. Registrering af kapitalforhøjelse	136
Kap. 7. Indbetaling af aktie- og anpartskapital	137
1. Indbetaling og indskud	137
Kap. 8. Aktier og anpartsbeviser. Aktiebog og anpartshaverfortegnelse	141
1. Lige ret for aktier	141
2. Aktier, aktiebrev og registrering i Værdipapircentralen	142
3. Indskrænkninger i aktiernes omstættelighed	145
4. Aktionæroverenskomster	149
5. Navneaktier og ihændehaveraktier	153
6. Aktiebogen og fortegnelsen over store aktionærer	154
6.1. Publicitet eller fortrolighed?	154
6.2. Aktiebogen	159
6.3. Store aktionærer og store anpartsselskaber	161
7. Kuponer, tegningsretsbeviser m.m.	163
8. Anparter og anpartshaverfortegnelser	164
Kap. 9. Egenkapitel, ansvarlig kapital og fremmedkapital. Konvertible og udbyttegivende gældsbeviser	166

1. Egenkapital og fremmedkapital	166
2. Tegningsoptioner, konvertible og udbytte- givende gældsbreve (obligationer)	169
3. Udbyttegivende gældsbreve	172
Kap. 10. Nedsættelse af aktiekapitalen eller anpartskapitalen	174
Kap. 11. Egne aktier og anparter	183
1. Hovedreglen	183
2. Virkningen af erhvervelse af egne aktier	184
3. Udøvelse af de til egne aktier knyttede beføjelser	186
4. Egne aktier i årsregnskabet	187
5. Begrænsningerne i adgangen til at erhverve egne aktier	188
Kap. 12. Ledelsen af selskabet. Bestyrelse og direktion	192
1. Interessegrupper og ledelse	192
2. Ledelsesorganernes funktioner	194
2.1. Generalforsamlingens funktion	194
2.2. Bestyrelsens og direktionens funktioner	195
3. Bestyrelsen	198
3.1. Aktionærvalgte bestyrelsesmedlemmer	198
3.2. Udpegede bestyrelsesmedlemmer	201
3.3. Medarbejdervalgte bestyrelsesmedlemmer	201
3.4. Valgperiode og suppleanter	205
3.5. Arbejdet i bestyrelsen	208
4. Direktionen	211
5. Nationalitet og bopæl	213
6. Repræsentation, tegningsret og fuldmagt	214
6.1. Repræsentation udadtil og værneting	215
6.2. Tegningsret	215
6.3. Fuldmagt	221
6.4. På selskabets vegne	223
7. Ledelsens pligt til at administrere på lovlig og forsvarlig måde	224
8. Inhabilitet	225
9. Oplysningspligt og insider trading i børsnoterede selskaber	227
10. Repræsentantskab	230

Kap. 13. Generalforsamlingen	232
1. Generalforsamlingens kompetence	232
2. Beslutninger på generalforsamlingen	234
3. Møderet, taleret, spørgsmålsret og forslagsret	236
3.1. Aktionærers møderet og fuldmagt	236
3.2. Aktionærers taleret og spørgsmålsret	238
3.3. Ledelsens adgang til og taleret på generalforsamlingen	238
3.4. Revisors møderet og mødepligt	239
3.5. Forslagsret	239
4. Indkaldelse af generalforsamlingen	240
5. Stemmeret	242
6. Dirigenten	245
7. Mødested	247
8. Vedtægtsændring og ekstraordinære beslutninger	248
9. Minoritetsbeskyttelse	253
10. Indkaldelse og dagsorden	257
10.1. Regler	257
10.2. Sanktioner	258
11. Annullationssøgsmål	258
12. Tab af aktie- eller anpartskapital. Tvangslikvidation	259
Kap. 14. Årsregnskab og koncernregnskab	265
1. Årsregnskabs betydning og anvendelse	265
1.1. Bogholderi og årsregnskab	265
1.2. Årsregnskabet som kilde til oplysning om selskabet	266
1.2.1. Et retvisende billede	266
1.2.2. Kreditorerne	267
1.2.3. Investorer. Aktionærer og anpartshavere	268
1.2.4. Generalforsamlingen	269
1.2.5. Ledelsen	270
1.2.6. Medarbejdere og faglige organisationer	271
1.2.7. Offentligheden	271
1.2.8. Beskatning	271
1.3. Årsregnskabs poster som retsfaktum i selskabsretlige regler	272

2.	Årsregnskabslovens anvendelsesområde.	
	Det officielle regnskab. Selskabstyper	274
3.	Særregler i Årsregnskabsloven om små og mindre små selskaber	275
	3.1. Oplysning af omsætningen	275
	3.2. Andre lempelser	278
4.	Særregler om børsselskaber	278
5.	Årsregnskabsbestanddele. Regnskabsår.	
	Årsberetning	280
	5.1. Årsregnskabsbestanddele	280
	5.2. Regnskabsår	281
	5.3. Årsberetning	282
6.	Årsregnskabsposter og opstilling	285
	6.1. Skemapligt og kravet om et retvisende billede	285
	6.2. Skemaer for balance og resultatopgørelse	286
	6.3. Regnskabsprincipper	288
	6.3.1. Kendte regnskabsprincipper	288
	6.3.2. Kontinuitet	289
	6.3.3. Going concern	290
	6.3.4. Forsigtighedsprincippet	291
	6.3.5. Regler om værdiansættelser (vurderinger)	295
	6.3.6. Hemmelige (stille) reserver	299
7.	Noter	300
8.	Regnskabskontrol	303
9.	Aktiernes værdi og årsregnskabet	303
Kap. 15.	Udbytte og konsolidering	306
	1. Bestyrelsens forslag om anvendelsen af rådighedsbeløbet	306
	2. Beslutningen om udbetaling af udbytte	309
	3. Fri og bunden egenkapital	310
	4. Fondsemission	312
	5. Aktionærlån	313
	6. Udbyttedeling, medarbejderaktier og tantieme	319
	6.1. Udbyttedeling	319
	6.2. Medarbejderaktier	321
	6.3. Vederlag og tantieme	322
	7. Gaver	323

Kap. 16.	Revision og granskning	326
	1. Publicitet og revision	326
	2. Valg af revisor	327
	3. Faglige kvalifikationer og uafhængighed.	
	Bopæl. Minoritetsrevisor	328
	3.1. Kvalifikationer og bopæl	328
	3.2. Revisors objektivitet og uafhængighed	329
	3.3. Minoritetsrevisor	330
	4. Kravene til revision efter god revisionsskik	331
	5. Revisionspåtegningen	336
	6. Revisionsprotokollen	340
	7. Revisors beføjelser	341
	8. Revisoransvar	342
	9. Granskning	344
Kap. 17.	Selskabers ophør: likvidation og konkurs	348
	1. En juridisk persons ophør	348
	2. Skifte efter fysiske personer, ansvarlige selskaber og selskaber med begrænset ansvar	349
	3. Lovgrundlaget for aktieselskabers likvidation og konkurs	354
	3.1. Tiden før Konkursloven af 1977	354
	3.2. Konkursloven og følgeloven til Konkursloven af 1977	355
	4. Uformel afvikling, likvidation, konkurs og tvangsopløsning	357
	5. Vedtagelse af likvidation	361
	6. Virksomhedsophør og -salg uden likvidation	363
	7. Pligt til opløsning af selskabet	364
	7.1. Pligtens indtræden	364
	7.2. Forsinkelse med årsregnskabet	365
	7.3. Ingen ledelse eller revisor	367
	7.4. Opløsning på grund af minoritetskrænkelse	368
	7.5. Opløsning af anpartsselskaber på grund af tab af indskudskapital	369
	8. Gennemførelse af likvidation	370
	9. Konkurs	377
	10. Beslutning om og gennemførelse af tvangsopløsning	379

Kap. 18. Selskabers ophør: fusion, spaltning og omdannelse	383
1. Fusion: begreb og hovedregler	383
1.1. Fusion efter selskabslovene	383
1.2. Beskatning ved fusion	385
1.3. De danske regler om fusion og 3. Direktiv	386
1.4. Fusion med et selskab under likvidation	387
1.5. Fusion med andre selskaber end aktieselskaber og anpartsselskaber	388
1.6. Grænseoverskridende fusion. Konkurrenceretlig fusionskontrol	388
2. Vedtagelsen af fusion	389
2.1. Aftalen om fusion: Fusionsplanen	389
2.2. Vedtagelsen i det ophørende selskab	390
2.3. Vedtagelsen i det fortsættende selskab	390
3. Fusionens virkninger	391
3.1. Vederlaget til aktionærerne i det ophørende selskab (ombytningsforholdet)	391
3.2. Fusionens betydning for kreditorer og medkontrahenter. Universalsuccession	396
4. Take over bids. Lodret fusion	401
5. Fusionens virkninger	402
6. Spaltning (fission)	404
7. Omdannelse	405
7.1. Aktieselskab til anpartsselskab og omvendt	405
7.1.1. Retsvirkning af omdannelse	405
7.1.2. Vedtagelse af omdannelse	407
7.1.3. Forskelle mellem ASL og ApSL	408
7.2. Omdannelse af andelsselskab til aktieselskab	409
Kap. 19. Erstatningsansvar og strafansvar	411
1. Erstatningsansvar	411
1.1. Ledelsens ansvar	411
1.1.1. Den almindelige erstatningsregel	411
1.1.2. Culpabegrebet: Pligter og agtpågivenhed	413
(1) Selskabets overordnede politik eller daglige ledelse	414
(2) Selskabets økonomi og betalingsevne ..	415
(3) Omstødelsessituationer	416

(4) The business judgement rule	417
(5) Særlige lovfæstede bestemte pligter ...	417
(6) Konkret eller generel vurdering	418
(7) Illoyalitet over for selskabet	418
(8) Økonomisk kriminalitet	419
1.1.3. Tilregnelser og bevisbyrde	419
1.1.4. Kausalitet samt egen risiko og skyld	420
1.1.5. Ansvarsforsikring	421
1.2. Revisors ansvar	421
1.3. Aktionærers ansvar	422
1.4. Lempelse af erstatningsansvaret	425
1.5. Selskabets, aktionærers og kreditorers ret til erstatning	426
1.6. Decharge og gennemførelse af selskabets erstatningskrav	427
2. Strafansvar	431
Kap. 20. Filialer og udenlandske selskaber	435
Kap. 21. Selskabets navn	440
Kap. 22. Registrering af aktie- og anpartsselskaber	446
1. Formålet med registrering	446
2. Offentlighedsprincippet	447
3. Erhvervs- og Selskabsstyrelsens legalitetskontrol	448
4. Prøvelse af Erhvervs- og Selskabsstyrelsens afgørelser	449
5. Elektronisk anmeldelse (On-line registrering)	451
6. Gebyrer	451
Litteraturliste	453
Forkortelser	457
Domregister	459
Regregister	463